

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

13.05.2019 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Dnes.bg

✓ Има ли престъпна група на пазара на ток в България?

Пазарът на ток за бизнеса е манипулиран и има всички признаци на организирана престъпна група. При такъв НЕК на нас не ни трябват врагове, не ни трябва конкуренция. Това каза пред Нова председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Васил Велев.

Мнението му отразява официалните позиции не само на АИКБ, но и на Българска стопанска камара, Българска търговско-промишлена палата и Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България, а поводът за думите му е рекордно високите цени на тока за промишлеността. Вчера съсловните организации излязоха с отворено писмо до премиера Бойко Борисов, вицепремиера Томислав Дончев и енергийния министър Теменужка Петкова.

Васил Велев обяви, че по казуса са сезирани КЕВР и прокуратурата, за да проверят защо се получава тази ситуация и на кой се дават поръчки за балансираща енергия, която била 2,5 пъти по-скъпа.

"После има още един мултипликатор, понеже се задействат енергоблокове, които произвеждат много повече, отколкото е нужно, отколкото е дисбалансът, а трябва да се плати цялото количество по тази висока цена и всъщност се изземват от предприятията по 400 лв., по 500 лв. за мегаватчас, чрез ЕСО и НЕК, за да се дадат на американски централи, ТЕЦ „Варна“ и Ковачки" - коментира Велев.

Председателят на АИКБ поиска оставката на шефовете на НЕК и реструктуриране на компанията.

"НЕК е и обществен доставчик, и производител, и търговец. НЕК има няколко лиценза. Трябва да се раздели по лицензи това дружество, за да има здраво взаимодействие на пазарни принципи. Вътре се омесва всичко и в мътната вода се лови риба" - заяви Велев.

Работодателите имат съмнения и че умишлено се създава дефицит на електроенергия. Велев разказа, че на 7 май е имало нормално предлагане и нормална цена на ток. След това, НЕК е предложила три пъти по-малко количество и цените са "изхвърчали"

"В пъти по-висок ток от съседите. Ние имаме 84 евро на мегаватчас, а всички около нас са на 44", възмути се той.

По думите на Велев, скъпият ток за работодателите има пряко влияние и върху джоба на работниците, защото така се губят милиони за един ден.

"Така се плащат по-малки заплати или се вдигат цените и хората плащат по-скъпи стоки. ез НЕК, ЕСО се дават тези пари в последствие на американски централи, ТЕЦ „Варна“, Ковачки, защото за следващия ден се създава дефицит, дебаланс. При дебаланс цените са два пъти и половина по-скъпи над тази цена" - обясни той.

Според Васил Велев причината се крие във факта, че България не може да търгува ток в рамките на деня.

"Всички около нас могат да правят търговия в рамките на деня, но ние не. Сърбите и румънците търгуват в рамките на деня и затова при тях няма такива разминавания", каза той.

"Не можем да повярваме, че това е от некадърност, защото и така да е, е крайно време да се променят нещата", завърши Васил Велев.

Дебати.бг

✓ В. Велев: Има организирана престъпна група на пазара на тока

Пазарът на ток за бизнеса в България е манипулиран, наблюдават се всички признаци на организирана престъпна група. Сезирали сме КЕВР и прокуратурата. При такъв НЕК на нас не ни трябват врагове, не ни трябва конкуренция", категоричен е председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Васил Велев, който дни наред разяснява пред медиите ставащото на борсовия пазар за електроенергия. Позицията е и на АИКБ, и на Българската стопанска камара (БСК), Българската търговско-промишлена палата (БТПП) и на Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България (КРИБ).

Поводът за тяхната реакция е поредното за тази година шоково поскъпване на електроенергията на борсата. България се оказва пак с най-високата борсова цена на електроенергия в ЕС.

Бизнесът изисква коректни проверки за причините за скандалната ситуация. Изисква отговор на своите въпроси:

„Защо се получава фразантното оскъпяване, къде отива? На кой се дават поръчките след това за балансираща енергия, която е 2.5 пъти по-скъпа, защо се стига и до задействане на енергоблокове, които произвеждат много повече от нужното, отколкото е дисбалансът и се налага да се плати цялото количество по тази висока цена? Защо де факто се изземват от предприятията по 400 лв. , по 500 лв. за мегават час, чрез ЕСИ и НЕК, за да се дадат на ТЕЦ „Варна“ и Ковачки, на

американски централи“, продължи да пита чрез медиите Васил Велев, показвайки детайли от извършваната ценова манипулация.

Целият бизнес е настръхнал заради „поддържането на повече от крив борсов пазар на електроенергия у нас, безмълвно наблюдаван отгоре“. На 8 и 9 май цените на тока, търгуван на Българската независима енергийна борса, са били най-високите в целия ЕС – съответно 84.16 евро/мВтч и 66.76 евро/мВтч. Тези стойности са двойно и дори тройно по-високи от регистрираните през първата седмица на май, докато в останалите страни членки няма такива резки промени, вадят фактите индустриалците. В остра с декларация до изпълнителната власт те искат окончателно прекратяване на опасните манипулации, в чиято основа, по тяхна преценка, стоят държавните производители НЕК, ТЕЦ „Марица-изток 2“ и АЕЦ „Козлодуй“ и други храненици.

Работодателите доказват, че високите цени на електроенергията от последните дни се дължат именно на резки спадове на предлагането на електроенергия от страна на НЕК. Примерите :за 7 май компанията е пуснала на пазара 13 477 мВтч, при което постигната борсова цена е 79.41 лв. за мегаватчас. Ден по-късно (8 май) НЕК предлага само 4309 мВтч, или три пъти по-малко и се получава цена от 164.60 лв./мВтч. На 9 май е подадено същото количество от 4309 мВтч и цената е 130.56 лв.

Продължава да има бариери пред вноса на електроенергия. Забавя се въвеждането на интегриран пазар „В рамките на деня“ и потребителите са оставени на гравитацията на настроените в държавните електроцентрали и по-специално в НЕК ЕАД. Не се прави нищо за намаляване на разходите на държавните централи, те буквално се поддържат губещи, вдигат цените на свободния пазар. Комбинацията от прехвърляне на проблемите на енергетиката към индустрията и свиване на бизнес потребление е пагубно за икономиката на България, са категорични индустриалците, които очакват и нов ценови скок на тока.

Картината на европейския пазар и сравнението с положението на нашия са красноречиви: Бизнесът констатира свиване над три пъти на предлагането на енергия от страна на НЕК. В специална декларация до управляващите бизнескамарите казват, че създаването на дефицити в търгуваните количества на свободен пазар е в основата на неаргументирано високи цени. И насочват вниманието специално към сегмента „Ден напред“ на свободния електроенергиен пазар.

АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ осигуряват работа на 82% от наетите в България и създават 86 % от брутната добавена стойност в страната. Българските производители са изложени на силен конкурентен натиск на европейските и международни пазари. Случващото се с цените на електроенергията допълнително поставя под риск производството, растежа, инвестициите и конкурентоспособността на индустрията, обръщат внимание индустриалците на изпълнителната власт и чакат бърза адекватна реакция на ресорните министри.

Анализът на индустриалците посочва, че поведението на НЕК АД е неадекватно, те изискват задължително спешна смяна на ръководството на компанията и бързо реструктуриране : разделяне на дейностите по обществена доставка и по производство и търговия с електрическа енергия с цел избягване на манипулации. Бизнесът обръща внимание, че в България продължава да няма условия за реална конкуренция между производителите на електроенергия, блокирани са реалното реструктуриране на държавния сектор в енергетиката и пазарната балканска интеграция със съседни страни във всички пазарни сегменти.

Големите производители ще поискат и адекватни компенсации за индустрията, вкл. за индиректните разходи за емисии. Бизнес говори отдавна за необходимостта от действени промени на електроенергийния пазар и в отговор парламентът най-сетне гласува частична промяна в Закона за енергетиката, която ден преди приключване на парламентарната седмица мина на второ четене. Депутатите гласуваха възможност вече и малките фотоволтаични централи, както и топлофикациите от 1-ви юли да могат да продават произвеждания от тях ток на свободния електроенергиен пазар. Това е едно от направените по-рано предложения на индустриалците от началото на годината, когато драстичните скокове в цените на тока на свободния пазар стигнаха дори до над 300%. Със сега приетите законови корекции всички производители на електроенергия с инсталирана мощност между 1МВ и 4МВ от 1 юли 2019 г. получават възможност за излизане на свободния пазар – сигурна гаранция за осигуряване на допълнителни количества електроенергия на борсата и за подобряване на конкуренцията.

Промените ще засегнат общо 372 централи – 12 централи с високоэффективно комбинирано производство и 360 централи с възобновяеми енергийни източници. Годишно те произвеждат общо около 1 500 000 мВтч електроенергия. С излизането на пазара на малките производители на ток се създават условия за нови инвестиции в когенерации, които, според европейските правила трябва да се насърчават от държавите членки. В измененията се коментират възможностите за монтиране на интелигентна измервателна система на клиенти, на т.нар. „умни електромери“, подмяна на средствата за измерване, както и възможността от тях за получаване на дистанционен достъп до данните. Промени има и по схемата за задължителни енергийни спестявания. Агенцията за устойчиво енергийно развитие обаче ще трябва да утвърди методика за осигуряване на необходимото финансиране на схемата за задължителни енергийни спестявания. Държавата системно бяга от конкретизирането и изпълнението на тези задължения, защото покриването на нормата за задължителни енергийни спестявания трудно ще стане без корекции и в цената на тока за всички.

Евродирективите за енергийна ефективност тепърва ще застигнат с пълната си сериозност България. До 2020 г. трябва да постигнем 20% ефективност на общото енергийно потребление спрямо прогнозите от 2007 г., а поставената до 2030 г. цел е 27%. Държавата прие още през 2016 г. тези цели, но предпочита по тях да не се вдига шум. Изпълнението е прехвърлено към електроразпределителните дружества и търговците на ток, които по някакъв начин трябва да намалят общото потребление на ток при крайните потребители. Няма обаче разписани механизми за финансиране и отчитане на мерките и дейностите, с които може да се постигне това. За какво всъщност става дума в действителност знаят само експертите. Но би следвало да се припомни, че протестите срещу увеличението на цените на тока, които сваляха първия кабинет „Борисов“ през 2013 г., имаха свързаност именно с изпълнението на задача за покриване на цели за енергийна ефективност. Тогава сметките скочиха и заради преференциалните цени за зелена енергия, въведени за покриване на изискванията на ЕС за 16% дял на ВЕИ.

✓ **Васил Велев: Пазарът на ток за бизнеса е манипулиран**

Пазарът на ток за бизнеса е манипулиран и има всички признаци на организирана престъпна група. При такава Националната електрическа компания (НЕК) на нас не ни трябва врагове, не ни трябва конкуренция. Това коментира председателят на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) Васил Велев от името на работодателските организации Българската стопанска камара (БСК), Българската търговско-промишлена палата (БТПП) и Конфедерация на работодателите и индустриалците в България (КРИБ) по повод на рекордно високите цени на тока за промишлеността. Те излязоха с отворено писмо до премиера Бойко Борисов, вицепремиера Томислав Дончев и енергийния министър Теменужка Петкова, припомнят от Нова телевизия.

Васил Велев събщи, че по казуса са сезирани Комисия за енергийно и водно регулиране (КЕВР) и прокуратурата. „За да проверят защо се получава тази ситуация и къде отива, на кой се дават тези поръчки след това за балансираща енергия, която е 2,5 пъти по-скъпа от тази цена. После има още един мултипликатор, понеже се задействат енергоблокове, които произвеждат много повече, отколкото е нужно, отколкото е дисбалансът, а трябва да се плати цялото количество по тази висока цена и всъщност се изземват от предприятията по 400 лв., по 500 лв. за мегават час, чрез Електроенергийния системен оператор (ЕСО) и НЕК, за да се дадат на американски централи, ТЕЦ "Варна" и Ковачки", обясни тази сутрин пред NOVA той.

Работодателите искат не само оставката на ръководството на НЕК, но и реструктурирането на компанията. Според работодателите умишлено се създава дефицит на електроенергия. "На 7 май имаше нормално и адекватно предлагане и нормална цена на тока. След това количеството енергия, която НЕК предложи на пазара ден напред беше три пъти по-малко и цените изхвърчаха. В пъти по-висок ток от съседите. Ние имаме 84 евро на мегават час, а всички около нас са на 44", каза Велев.

"При един такъв дефицит се изземват стотици хиляди, милиони даже, за един ден от хората, защото като се плати скъп ток, се плащат по-малки заплати, или се вдигат цените и хората плащат по-скъпи стоки. Чрез НЕК, ЕСО се дават тези пари в последствие на американски централи, ТЕЦ "Варна", Ковачки, защото за следващия ден се създава дефицит, дебаланс. При дебаланс цените са два пъти и половина по-скъпи над тази цена", обясни той.

Според председателя на АИКБ причината е, че България не може да търгува ток в рамките на деня. "Всички около нас могат да правят търговия в рамките на деня, но ние не. Сърбите и румънците търгуват в рамките на деня и затова при тях няма такива разминавания", заяви Велев. "Не можем да повярваме, че това е от некадърност, защото и така да е, е крайно време да се променят нещата", добави той.

Важни обществено-икономически и политически теми

[БНТ](#)

✓ **Купуваме по-скъпи зеленчуци и по-евтини плодове**

Тази пролет купуваме по-скъпи зеленчуци и по-евтини плодове, в сравнение с миналата, съобщават от Комисията по стоковите борси и тържища. Цените на основните хранителни продукти на годишна база обаче остават без промяна.

Поскъпването на зеленчуците, по-голямата част от които са внос от Турция и Гърция, експертите обясняват с лошото време в съседните страни, многото дъждове там, когато се залагаше новото производство. В сравнение с миналата година поскъпването при розовия домати е със 60 стотинки, а при червения с близо 50 стотинки.

Румяна Малайкова, гр. София: Да предлагат домати по 5 лв... Извинявайте, но колкото и трудни за отглеждане да са, каквито и проблеми да имат, доста са скъпи.

Картофите и зрелият лук също са с по-високи цени - над 80 стотинки за кг. Цените на краставиците са без промяна.

Владимир Иванов - председател на Комисията по стоковите борси и тържищата: При зелената салата, зеления лук и репичките цените са същите както миналата година. Има много добро предлагане на пазара.

Заради богатата миналогодишна реколта от ябълки у нас и в съседните страни, тази пролет, в сравнение с миналата, те са с над 60 стотинки по-евтини. А бананите държат най-ниска цена за последните 10 години.

Ако сравним цените на плодовете и зеленчуците тази седмица, в сравнение с предходната, почти няма разлика. Единствено при ягодите има поевтиняване с 12 ст. за кг. Причината е, че започва сезонът на ягодите и предлагането е все по-голямо.

Да очакваме ли поевтиняване на зеленчуците?

Владимир Иванов - председател на Комисията по стоковите борси и тържищата: Тенденцията при зеленчуците, с навлизането в сезона на лятото и все повече българско производство, е на нормализиране на цените и достигане на равнища, характерни за летния сезон, доста по-ниски от сегашните.

Трудно е да се даде прогноза за цените на плодовете обаче, тъй като не се знае какво време ни очаква и каква ще бъде реколтата.

✓ Президентът Радев с нови критики към управляващите

Президентът с критики към управлението. Румен Радев коментира отношенията си с правителството, като посочи, че диалогът му с изпълнителната власт е труден и причина за това е "безконтролното управление и безнаказаната корупция". Като пример за добър диалог с правителството президентът посочи възстановяването на военното училище в Долна Митрополия, но добави, че това не може да бъде цената на неговото мълчание.

Румен Радев - президент на България: Премиерът пое личен ангажимент към мен за възстановяване на Висшето военно училище, който изпълни в кратък срок, за което му благодаря! Макар че такива неща трябва да стават по убеждение на самото правителство, а не в резултат на моя намеса.

Държавният глава откри като важна тема, където съгласието е наложително, привличането на стратегически инвеститор в областта на автомобилостроенето.

Румен Радев напомни, че при посещението на германския президент е подчертал, че моделът на икономическо сътрудничество е успешен и че България е надеждна и перспективна дестинация.

Президентът смята, че истинският проблем на премиера е стилът на управление, в който липсва контрол. А това, според Радев, генерира корупция в големи размери. Той призова службите да се зароят в задграничните офшорни сметки, в имотите и фирмите на политици чрез подставени лица.

Румен Радев: Въвеждане на прозрачен и отговорен стил на управление с ясни механизми за контрол, които да пресекат корупционните потоци. Това е което виждам като една необходимост, която да се извърши и, разбира се, затвор за прегрешилите, защото възстановяването на държавността минава през възмездието.

От ГЕРБ реагираха, че премиерът Бойко Борисов отдавна вече е дал указание на службите да разследват корупционните схеми:

Христо Грудев - народен представител: Така че негова е идеята и за контрол на офшорните сметки, негова е идеята и се работи усилено по това направление, напая да излязат тези неща и съответните власти компетентните в България да вземат отношение по тези въпроси.

Няма как да има безконтролно управление убеден е още депутатът от ГЕРБ Христо Грудев, защото има разделение на властите.

Христо Грудев: Изпълнителна власт, законодателна власт, местна власт. Всичко, което предприема правителството минава през Народното събрание.

Според Христо Грудев изказването на президента именно в деня на празника на Асеновград е било неуместно.

✓ Предстои работна среща между президента Радев и главния прокурор Сотир Цацаров

Двамата ще обсъдят критериите за избор на следващия ръководител на държавното обвинение и неговите бъдещи правомощия. Мандатът на настоящия главен прокурор изтича през януари 2020 година, а процедурата за избор на негов наследник се открива между 4 и 6 месеца по-рано. Тя включва два етапа - гласуване във Висшия съдебен съвет с квалифицирано мнозинство и съгласуване с президентската институция.

Освен със Сотир Цацаров, държавният глава ще разговаря по темата и с редица представители на съдебната и изпълнителната власт, както и на различни обществени организации.

✓ Външният министър Екатерина Захариева привиква турския посланик Хасан Улусой

Външният министър Екатерина Захариева привиква турския посланик Хасан Улусой днес заради изказването му от събота при откриването на нов завод за автомобилни части край Кърджали. Тогава дипломатът обвърза увеличаването на турските инвестиции в България с изучаването на турски език.

Думите му станаха повод за остра реакция от страна на премиера, президента и държавните институции. Външно министерство излезе със специално съобщение, в което отбеляза, че изказването на посланика не е в съзвучие с установените добросъседски отношения. А от турското посолство в София обясниха, че думите на дипломата са били изопачени.

✓ Държавният секретар на САЩ отмени планираното си за днес посещение в Москва

Американският държавен секретар Майк Помпео отмени планираното си за днес посещение в Москва. Вместо това той ще отиде в Брюксел, за да обсъди "неотложни въпроси".

Помпео ще разговаря с европейски представители за ситуацията около Иран, се посочва в съобщение на Държавния департамент. Въпреки отменената визита в Москва, Помпео ще отиде по-късно в Сочи, за да се срещне с руския президент Владимир Путин и външния министър Сергей Лавров.

✓ Социолози дават преднина на евроскептиците във Великобритания и Франция

Две седмици преди изборите за европейски парламент, проучвания във Великобритания и Франция дават преднина на евроскептични партии пред управляващите. Вотът в двете страни е съответно на 23 и 26 май.

За първи път проучване във Франция извежда партията на крайнодясната Марин Льо Пен пред формацията "Република, напред!" на президента Макрон. Листата на "Национален сбор", начело с Жордан Бардела, е с подкрепа от 22,5%. 22 на сто, почти изравнен резултат, е подкрепата за листата на президентската партия, водена от Натали Лоазо, доскоро министър по европейските въпроси.

Във Великобритания партията Брекзит на евроскептика Найджъл Фараж изпреварва по популярност и управляващите консерватори, и опозиционните лейбъристи и засега получава 34% от гласовете на предстоящите евроизбори. Проучването е публикувано във вестник "Обзървър". Вотът в кралството се провежда, защото страната не успя да напусне евросъюза през март.

✓ Евроскептицизмът в България не расте, мнозинството оценява членството в ЕС като положително

Интервю на Явор Стаматов с Весела Чернева и Марчела Абрашева

Изследване, публикувано през изминалата седмица, поставя България е на трето място сред страните, в които хората смятат, че членството в ЕС е било положително за страната.

Председателят на Българския офис на Европейския съвет за външна политика Весела Чернева подчерта пред БНР, че България не е била включена в изследването на агенция U-Gov сред 14 европейски страни. Българските данни са направени от Агенцията за маркетингови изследвания „Кантар“, допълни тя.

„Има страни като Франция, Гърция, Италия, в които две трети от хората смятат, че нито националната им система работи, нито европейската. В България, в Румъния, в Унгария включително, повечето граждани, повечето избиратели смятат, че националните им системи не работят, обаче Европа работи и всъщност Европа е гарант за това нещата да вървят в някакво приемливо русло. Чехите и словациите са много по-близо до Италия, Франция и Гърция, отколкото до Полша и България“. Чернева е убедена: „Докато Брюксел е виждан като рамката на базисните правила, по които ние наваксваме, мисля, че към Брюксел ще има доверие“. Колкото и да са евроскептични хората в Полша, в Румъния и т.н., дори и най-евроскептичните от тях не желаят напускане на ЕС, е констатирало изследването:

„Това е съобщение, което крайните, антиевропейските сили в Европа разбраха и спряха да говорят. Разбраха, че мнозинството от гражданите не желаят да видят разтурването на Европейския съюз и напускането на ЕС, но искат някаква промяна“.

Социологът Марчела Абрашева, която е и регионален директор за Балканите на агенция „Кантар“, уточни, че по принцип не е било предвидено България да бъде страна в публикуваното проучване, но:

„Това, което мен ме мотивира, да опитаме да направим тези данни за България и, грубо казано, да се опитаме да ги прикачим, без да са били искани, е това, което мен лично ме ужасява, като граждани на страната, а не като социолог или експерт – ние след 20 години да обвиняваме ЕС за всичко, което ние самите не сме свършили, и да стигнем до решения, за които хората не са информирани и не са искали да вземат. Нека да бъдем информирани къде стоим ние по отношение на европейските нагласи!“.

Изследването е финансирано от „Кантар“ и няма поръчител. Данните потвърждават категорично, че Европа е цивилизационният фактор, включително за нашата собствена политическа система, за разлика от други страни, които поставят този път под въпрос. „Европа не ни пречи, тя ни бута напред – това смята българският гражданин в мнозинството си“:

„Слуховете за евроскептицизма на България са силно преувеличени. България и другите страни около нас, за тях това все още е много силен интеграционен проект“.

Хората, които се притесняват, че хора отдругаде идват в България, са 8%, а в Словакия – 61:

„Темата за миграцията, емиграцията, имиграцията и бежанците е много голяма и в нея са натрупани много неща. Пречи на тази тема говоренето и в една обща кошница, която задължително е негативна. Различните страни, участвали в проучването, са реагирани на различни аспекти. Не бих се изненадала Словакия да се чувства заплашена по линията на антитероризма, а не по линия на икономиката или по линията на културна идентичност с тези бежанци“.

В почти всички страни от изследването огромен процент от хората се притесняват, че сънародниците им напускат страната. Темата за емиграцията звучи по тревожен начин и в Гърция, и в Италия, и в Испания – въобще всички страни, които се чувстват привлечени от силните икономики в Северна и Западна Европа, констатира Чернева, според която „тази диспропорция показва едно ново разделение в Европа“.

„Силно впечатление ми направи в нашето изследване – страховете на европейците са много свързани с носталгията им по миналото. Трудно им е навсякъде в Европа да мислят за бъдещето. На въпроса: „Мислите ли, че вашите деца ще живеят по-добре или по-лошо от вас“, огромното мнозинство – над 60% – отговарят, че ще живеят по-лошо. Това негативно очакване към бъдещето, тази тревожност, е свързана дори не толкова с материалната страна на нещата, тя е свързана и с чувството за несигурност спрямо външни сили, за несигурността, свързана с климатичните промени, но също и за несигурността от това как ще изглежда, да кажем, работният пазар утре... Хората някак си се чувстват попаднали в един нов свят, в който им е трудно да се ориентират“.

Абрашева отчете, че „ние имаме същите настроения като в Европа, не сме радикално различни“:

„Българите се притесняват от социални и икономически въпроси. Мислят същото както повечето европейци, наистина. Без никакво съмнение България не желае и вижда огромни загуби в това да се разпадне ЕС, да се получи някакъв радикален или неприятен резултат в ЕП“.

Преди изборите за нов ЕП Европа изглежда като един континент, който се е консолидирал, категорична е Чернева:

„Мислехме, че Брекзит ще подейства демобилизиращо, напротив – рекордната подкрепа за проекта ЕС в страните членки, които отчитат социолозите през последните месеци, се дължи именно на Брекзит и на хаотичността на Брекзит. Хората не искат да попадат близо изобщо до такава ситуация. Не е само това, ами започват като че ли да ценят ЕС повече, да си дават сметка за това какво е, какви възможности дава и какъв тип организация е. Ирландия получи подкрепата на всички останали страни членки в спора ѝ за границата с Великобритания след Брекзит! Това беше много впечатляващ пример за европейска солидарност. При всички случаи подкрепата за ЕС расте. Същевременно обаче европейците искат да говорят за Европа, притесняват се от национализма в Европа. В България това не излезе толкова от данните, но в много от другите страни е доста отчетлив отговор – мнозинството от хората смятат, че тази нова вълна на национализъм може да доведе до конфликти между страните и това много ги притеснява. При всички случаи след тези избори за ЕП ще трябва веднага да започне разговорът за това как да променим Европа“.

Абрашева коментира, че българите не очакват голямо присъствие на националисти в следващия ЕП:

„Аз не виждам антиевропейски настроения. Виждам съмнение, притеснение, може би скептицизъм, но наистина не откривам това усещане, че той се увеличава в България. Не, той не се увеличава. България е сред „топ 3“ страни в Европа, където 70% от хората казват „Каквото и да не е направила Европа за нас до този момент, ползите и перспективите за нас са много повече, отколкото недостатъците“.

✓ **От днес производителите на плодове и зеленчуци могат да кандидатстват за държавна помощ**

От днес производителите на плодове и зеленчуци могат да кандидатстват за държавна помощ, с която да изградят сушилни или хладилни бази, или да закупват машини за пакетирание и сортиране на реколтата си. Максималният бюджет по схемата е 7,2 млн лв.

Схемата за държавна помощ за инвестиции в материални активи, свързани с първичното производство на растениевъдна земеделска продукция, беше одобрена от ЕК на 1 април тази година и срокът ѝ на действие е до края на 2020. Тя е разработена по предложение на браншовите организации и през първата година ще се разпределят половината от парите, т.е. 3,6 милиона лева.

Целта на държавната помощ е да стимулира градинарите да направят инвестиции за подобряване на общата производителност на стопанствата си и най-вече да намалят производствените си разходи. По схемата се възстановяват до 50 на сто от извършените разходи за инвестиции, като максималният размер на помощта е 120 хиляди лева.

✓ **По-висока избирателна активност на евроизборите прогнозира ръководител на Бюрата на ЕП**

По-висока избирателна активност на тези европейски избори прогнозира в интервю за "Хоризонт" и предаването "Преди всички" Стивън Кларк, който ръководи Бюрата на Европейския парламент в държавите-членки и отговаря за цялостната координация на предизборната кампания на евроинституцията. Част от новата стратегия за мобилизиране на повече гласоподаватели са онлайн платформата "Този път ще гласувам" и документалният филм-послание "Избери своето бъдеще", който показва реално раждания на бебета като метафора на общото европейско бъдеще.

В България с кампанията са ангажирани активно няколко десетки доброволци основно през училища и организации. Стивън Кларк се обърна към българите с призив за активност в изборния ден и обясни защо е важно гласът на България да бъде чул в Европейския съюз.

✓ **Премиерът Саулиус Сквернялис подава оставка, след като остана трети в първия тур на президентските избори в Литва** *Обобщение на Марта Младенова за предаването "Преди всички" на програма "Хоризонт"*

Премиерът Саулиус Сквернялис ще подаде оставка, след като остана трети в първия тур на президентските избори в Литва. Все още неговата "Партия на фермерите и зелените" не е решила дали да се откаже от управлението. С най-добър резултат в надпреварата е независимият кандидат Гитанас Науседа. Той ще се изправи на балотажа на 26 май срещу бившия финансов министър и заместник-ръководител на Литовската централна банка Ингрида Шимоните.

Литовският премиер Саулиус Сквернялис заяви, че е възможно да има предсрочни парламентарни избори, след като загуби президентския вот:

"Провалът в изборите е оценка за мен като политик. Аз приемам тази оценка и ще направя стъпката, която обещах".

Към данни от малко преди пет часа икономистът Гитанас Науседа печели близо 31% от вота. Посрещнат с аплодисменти в щаба си, неговият коментар за случващото се в Литва бе уклончив:

"Мисля, че ситуацията в момента е такава, че все още имаме много алтернативни сценарии".

Ингрида Шимоните също прехвърля бариерата от 30% по предварителните данни. В нейния щаб като че ли приеха най-емоционално предварителните резултати, което личи и от атмосферата по време на изявлението ѝ пред медиите:

"Аз ще приема подкрепата на партии с постоянни политически възгледи, независимо дали са в десния или в левия спектър, или са центристи. За мен е важно те да си отстояват казаното, а не да обещават неща, които не могат да изпълнят".

Според експертите Шимоните няма да успее да набере достатъчна подкрепа за втория тур и ще изгуби надпреварата. Балотажът е на 26-и май и съвпада с евровота в Литва.

✓ **Тръмп и Си Дзинпин ще обсъдят търговските отношения на предстоящата среща на Г-20**

Икономическият съветник на Белия дом заяви, че американският президент и китайският му колега най-вероятно ще обсъдят търговията между двете страни на предстоящата следващия месец среща на страните от Г-20 в Япония.

Напрежението между Вашингтон и Пекин нарасна след провал на преговори миналата седмица и решение за налагане на нови тарифи на китайски стоки.

През уикенда съветникът Лари Къдлоу аргументира решението с обвинението, че Пекин е отстъпил от направени обещания. Той поясни, че увеличението се очаква да стане постепенно в следващите няколко месеца.

В петък администрацията на президента Доналд Тръмп увеличи от 10 на 25 процента тарифата на китайски внос на обща стойност около 200 милиарда долара.

В неделя за Фокс Нюз Къдлоу призна, че покачването може да удари по американския потребител и поясни, че и Китай могат да понесат загуби на ниво БВП от гледна точка на вероятността за смаляване на пазара.

В центъра на спора за тарифите за внос са обвиненията на Вашингтон, че Китай краде технологии и оказва натиск на американски фирми да споделят търговски тайни като част от агресивна кампания за превръщане на китайски компании в световни лидери в робототехниката, електромобилите и други напреднали технологии.

Създалата ситуация на търговска война е приемана позитивно от президента Тръмп, който в миналото заяви, че подобни битки са "нещо добро" и "се печелят лесно". За президента случващото е лост за принуждаване на Китай да седне на масата на преговорите, но демократите както и някои републиканци се тревожат, че подобна тактика може да повлияе негативно на постнатия през изминалите няколко години икономически растеж.

✓ Борисов: Икономическата и финансова стабилност на страната дават резултати

Премиерът изтъкна, че за разлика от преди 15-20 години, сега се инвестира в реалната икономика

Икономическата и финансовата стабилност дава резултати, инвестиционният интерес към България е голям. Това заяви министър-председателят Бойко Борисов в Кърджали, цитиран от своята пресслужба.

Премиерът присъства на откриването на четвърти завод на компания, произвеждаща изделия за автомобилостроенето. Премиерът изтъкна, че за разлика от преди 15-20 години, сега се инвестира в реалната икономика и се създават висококачествени продукти в България, което се отразява положително и на brutния вътрешен продукт на страната.

Борисов добави, че във Враца се прави още един завод с 1000 работни места. Новата инвестиция в Кърджали включва завод с разгъната застроена площ от 20 000 кв.м., научно-изследователски център, както и зона за отдих. Компанията е открила общо 2500 работни места в България.

Помолен от медиите да коментира думите на турския посланик у нас Хасан Улусой за изучаване на турски език, премиерът Борисов заяви, че ще поиска от посланикът да изясни думите си, за да не стават спекулации.

„Да кажеш на една държава задължително да изучава език, при положение, че ние сме се произнесли в парламента ясно и точно“, подчерта премиерът Борисов.

Той обърна внимание, че в образованието имаме много ясни програми. „Който желае може да учи турски по всякакъв начин“, отбеляза премиерът и добави, че у нас младите хора учат много езици. „Колкото повече, толкова по-добре“, подчерта той.

✓ ИПИ: Статистика за първите три месеца показва добър старт на годината

Според Десислава Николова от ИПИ първото тримесечие на тази година дава добри поводи за оптимизъм

След като неотдавна стана ясно, че миналата година българската икономика е забавила растежа си до 3,1% (което беше в долния край на прогнозите), то първото тримесечие на тази година дава добри поводи за оптимизъм. Всички данни до момента – за данъчните приходи, строителството, промишлеността, външната търговия и туризма – са показателни за силен старт на 2019 г., посочва Десислава Николова от Института за пазарна икономика (ИПИ).

По-конкретно, публикуваните статистики показват следното:

1. Вътрешното търсене в началото на годината най-вероятно се е засилило, ако се съди от сериозното повишение на приходите от ДДС. След слабото представяне през януари през февруари и март приходите от ДДС нарастват сериозно, като за първите 3 месеца са с 380 млн. лева или 15% повече спрямо година по-рано. Любопитното е, че основната част от увеличението се дължи на ДДС от сделки в страната, макар и приходите от ДДС върху вноса също да растат.

Приходи от ДДС през първите тримесечия на 2018 и 2019 година, млн. лв.

	I-III, 2018	I-III, 2019	Промяна
Общ приход от ДДС, от който:	2561,0	2940,6	379,6
- ДДС от внос	990,6	1070,9	80,0

2. Бюджетните данни за засилване на вътрешното търсене са в унисон с положителните новини от туризма, строителството и промишлеността. Така например, въпреки опасенията на представители на туристическия бранш за спад на туристите тази година, до март данните показват ръст на чуждестранните посетители (отнасящ се и конкретно до посетителите с цел туризъм), който варира от 2% на годишна база през януари до 6% през февруари и март. Леглоденонощията и приходите на местата за настаняване също растат, макар и скромно – първите с под 1% през януари и февруари на годишна база, а вторите с по около 2% през първите два месеца. Разбира се, гаранции за летния сезон няма, но към момента данните в никакъв случай не показват срив на туризма.

3. Строителството също продължава да следва възходящата тенденция от последните 2-3 години от гледна точка на започнатото строителство, разрешителните за строеж и строителната продукция. При всички видове сгради има ръст на започнатото строителство (измерено чрез разгъната застроена площ) с около 1/3 на годишна база през първото тримесечие. При разрешителните за строеж също има сериозно увеличение на разгънатата застроена площ на жилищни и административни сгради. При административните сгради този ръст е над двоен спрямо година по-рано, но все пак трябва да се има предвид, че тези данни са силно волатилни заради относително малкия брой такъв тип сгради.

При строителната продукция също има ръст, с 1,3% и 9,2% съответно през януари и февруари.

Започнато строителство на нови сгради								
	Жилищни сгради			Административни сгради		Други сгради		
	брой	брой жилища	разгъната застроена площ, кв.м.	брой	разгъната застроена площ	брой	разгъната застроена площ	
I-III, 2019	871	4481	625846	17	30743	644	573305	
промяна, % (год. база)	20,5	7,8	31,4	-5,6	35,9	37,9	33,7	
Издадени разрешителни за строеж на нови сгради								
I-III, 2019	1247	7832	1032933	28	67404	1149	560208	
промяна, % (год. база)	7,3	25,4	26,6	7,7	103,6	12,0	-12,2	

4. Промислеността също расте януари и февруари, съответно с 2,6% и 6,6% спрямо същия период на миналата година. Това покачване е в унисон с данните за износа на стоки януари-февруари, които също показват по-слаб ръст януари (3,8%) и доста по-силен февруари (18,9%). Добрата новина е, че в началото на 2019 г. не само износът към ЕС, но и този към трети страни, който миналата година се сви значително, расте с добри темпове в стойностно изражение.

Разбира се, кой знае какви категорични изводи не могат да се правят на база на два или три месеца, но като цяло данните до момента с нищо не показват, че тенденцията на забавяне от средата на миналата година е продължила в началото на 2019 година. Да не говорим за рязък негативен обрат и свиване на икономиката – напротив, по-скоро може да се заключи, че след относително слаб месец януари, икономиката е набрала сила през февруари и март, благодарение на търсене както от вътрешния пазар, така и от външните такива. Все пак най-ранната оценка за ръста на БВП през първото тримесечие ще бъде публикувана на 15 май и тогава ще видим доколко наблюденията до момента ще бъдат в унисон с данните за съвкупното производство.

По-горе разгледаните данни са в подкрепа на публикуваната по-рано тази седмица пролетна прогноза на ЕК за икономиките на ЕС, в която се залага очакване за ускоряване на растежа на българската икономика до 3,3% през 2019 г. Предвид данните до момента за първите три месеца, този растеж за цялата година изглежда напълно постижим. Все пак, несигурната външна среда остава основен риск пред растежа на само на България, но и на другите страни в ЕС.

[В. Монитор](#)

✓ Три пъти по-евтин превод онлайн вместо в банката

В България има около 50 банкови офиса на 100 000 души население

До три пъти по-евтино може да ви струва превода на пари при електронно банкиране вместо във филиал на институцията, показва проверка на „Монитор“. Но България е единствената държава от Европейския съюз, в която делът на хората, които използват онлайн банкиране, не се увеличава, въпреки инвестициите на банкерите в новите технологии.

Изводът, че онлайн банкирането става по-евтино, докато физическото обслужване на клиенти в офисите на банки посъпва може да се направи и от данните, публикувани на сайта на БНБ. Институцията публикува информация за средния размер на таксите, събирани от финансовите институции.

Анализът на данните показва, че чрез нивата на таксите банките опитват да стимулират клиентите си все повече да избират да управляват парите си онлайн, което излиза средно наполовина по-евтино от обслужването в офис. Но процентът на използващи онлайн банкиране не се увеличава и е около 5% от населението по данни на Евростат. Освен това той е и най-нисък за Европейския съюз. Според Световната банка в България има около 50 банкови офиса на 100 000 души население, което е двойно повече, отколкото е средното за ЕС. Данните са на фона на растящия брой българи, които използват телефони и компютри и имат достъп до интернет.

Освен онлайн банкиране на десктоп всички водещи банки имат и мобилно - чрез приложение за мобилен телефон, което покрива почти всички функции, които могат да се извършват и на компютър. Но с популярността на услугите, расте и рискът за потребителите, които ползват електронно банкиране

Хакерските атаки към потребители, използващи електронно банкиране през мобилни устройства, са нараснали трикратно в световен мащаб. Със 300% за 2018 г. са се увеличили атаките с вируси към потребители, които използват електронно банкиране през смартфон, според доклада за финансовите киберзаплахи на "Касперски". У нас има по 3-4 случая седмично, които получават ГДБОП като опити да бъдат отклонени средства през електронното банкиране на родни потребители.

По подразбиране банките не таксуват прехвърлянето на пари между сметки и депозити на един и същ клиент. Вътрешнобанковите преводи са по-евтини от междубанковите, като има известна отстъпка при използването на електронно банкиране. Същевременно има тенденция за по-високи цени за откриването на разплащателна сметка в офис. То е поскъпнало с 5 стотинки за една година. Но ако се издава дебитна карта, услугата поевтинява. Банките рекламират пакети, които рекламират пакети, които включват предимно услуги, които са безплатни - онлайн банкиране, 3D защита на картата и SMS известяване при получаване на заплата. Също така онлайн банкирането е безплатно, но към него могат да се натрупат такси. Така например ако се забрави паролата, преиздаването ѝ струва няколко лева в зависимост от банката.

[В.Банкеръ](#)

✓ "Дунав мост 2" все още не е връзката, която търсим с Европа

На днешния ден през 2007 г. започва строителството на Моста Видин-Калафат, вторият над река Дунав, между България и Румъния.

Мостът "Нова Европа", също известен и като "Дунав мост 2", е пътен и жп мост над втората по дължина река в Европа, който свързва градовете Видин и Калафат. На 14 юни 2013 година в присъствието на еврокомисаря Йоханес Хан мостът е открит официално, като от 15 юни 2013 г. е в редовна експлоатация. След завършването му транспортната мрежа на България се отваря и се интегрира по-тясно в европейските транспортни мрежи.

Проектът за "Дунав мост 2" е част от Паневропския транспортен коридор №4 и има ключово значение за цялата югоизточна транспортна ос на Европа и на трансевропейската транспортна мрежа с възможностите за комбиниран транспорт и за прехвърляне на определени обеми трафик от шосе на железница.

Мостът е с дължина 1971 м, като включва по две пътни ленти във всяка посока, единична електрифицирана железопътна линия и велосипедна алея. Първокласният републикански път I-1 от Видин до Ботевград свързва моста с автомагистрала "Хемус". По-пряк път до София е възможен през прохода Петрохан, който е живописен, но и по-труден за преминаване.

В момента се работи по разширяване на пътя от Видин до Ботевград до скоростен път.

По по-краткия маршрут през Румъния към Унгария през Дробета-Турну Северин пътят изцяло е рехабилитиран и с добро качество, но минава през населени места.

Още от 80-те години на миналия век в България започва обсъждането на идеята за по-пряка и бърза връзка на Видин и страните от Централна и Северна Европа чрез алтернативен път през Видин, която да замени действащата от десетилетия железопътна и по-късно автомобилна фериботна линия Видин-Калафат с комбиниран мост. Особено остро в България се усеща нуждата от такава връзка през 90-те години заради ембаргото спрямо Югославия по време на политическата криза и войните на Балканите.

Тогава обаче не се направи нищо, а сега стореното изглежда като да е закъсняло.

През 1994 г. се прави проучване за мост между Лом и Раст от английската фирма "Сър Александър Гиб", но се установява, че българският бряг е свлачищен, а румънският - блатист. Затова фирмата предлага алтернативата за моста при Видин-Калафат.

През 2007 г. инвеститори проявяват интерес за мостове между Оряхово и Бекет, както и между Силистра и Кълъраш. Планът за Оряхово-Бекет е само за шосейна връзка. Предполага се, че следващият мост, който предстои да се построи между България и Румъния, е между Силистра и Кълъраш. В стратегията на румънското правителство се говори за още седем моста над Дунав - при Кълъраш, Браила, Галац, Турну Мъгуреле и Бекет.

[Debati.bg](#)

✓ Красен Станчев: Доходите на българите са най-бързо растящите в ЕС

Икономистът и създател на Института за пазарна икономика доц. Красен Станчев взе участие в организираната от ДЕБАТИ.бг конференция на тема „Политиките на България в евроатлантическата реалност“. От форума бяха част и бившият министър-председател на Белгия и бивш председател на Европейския съвет Херман Ван Ромпой, посланикът на САЩ в България н. пр. Ерик Рубин, президентът на България (2012-2017 г.) Росен Плевнелиев и бившият премиер на България (1991-1992 г.) и настоящ конституционен съдия Филип Димитров.

Публикуваме без съкращения речта на доц. Красен Станчев:

Ще кажа три неща. Първото е, че ЕС е съюз, който защитава националния суверенитет и националната държава. Това е исторически много добре описано и аз ще се опитам да разкажа как това се случва с България. На второ място ще се опитам да кажа как НАТО допринесе за чуждестранните инвестиции в България и възстановяването на доходите. Не на последно място ще дам някои икономически илюстрации за ръста на доходите за последните 10 и може би не само 10 години.

Що се отнася до националния суверенитет, от самото начало – от 50-те години с Римския договор – и след това лидерите на държавите първоначално от Европейската икономическа общност и след това от ЕС винаги са запазвали много добре онези области на национален суверенитет и национална държава, където в крайна сметка местните избиратели и местните политици имат решаващата дума. Това не е случайно. Това е направено поради една много проста ситуация, която се

случва след Втората световна война. Първото е, че светът се разделя на две и второто е, че икономиката на света е еднокрака. Икономиката на света след Втората световна война и всъщност е доминирана от американския долар и американската икономика. Обединеното кралство е задължено на САЩ три пъти брутният си вътрешен продукт, през 1947 г. Обединеното кралство тогава е най-голямата юрисдикция в света с най-много хора и с най-голяма икономика, както и да го гледате.

Ако не се бяха случили споразуменията от Бретън Уудс, съответно създаването на международни правила от рода на тези, които съществуват с Международния валутен фонд, Споразумението за митата и търговията, световната банка и т.н., то светът щеше да бъде доста странно място. И на първо място може би САЩ биха загубили повече, защото всеки един кредитор има интерес от това длъжникът да бъде жив и здрав. Второто нещо, което е много важно в историята на ЕС от онези времена е, че хората, които водят отделните страни – било то Де Гол, било то Аденауър, било то т. нар. „европейски светци“ и т.н. – те всичките имат интерес от това да запазят своя авторитет срещу онова, за което г-н Плевнелиев говори преди малко за национал-популизма. Историята тогава е много странна.

Ние сега се оплакваме от бежанците, но бежанците сега са по 1 млн. на година. А тогава бежанците са по 6 млн. на година. Какво може да стане в тази ситуация? Както и след Октомврийската революция – тя всъщност е проблем с бежанците, не знам дали знаете. Хората се тревожат. Онова, което може да се случи, е възстановяването на онези идеи, които е имало преди Втората световна война. Следователно единственото нещо, което може да се направи, е да се гарантира защита на онези, които управляват тогава с техните идеи за мир, солидарност и сътрудничество и да се запазят онези неща в националната държава, които дават този суверенитет.

От тогава до сега, дори най-подробно да четете каквото и да е от основополагащите актове на ЕС, този национален суверенитет се запазва. Още по-силна е ролята на ЕС след 1998 г., когато всичките наши страни – България през 1999 г. – получават така да се каже пътна карта за присъединяване. Онова, което тогава е основен проблем (и мисля, че Иван Костов в неговата книга много добре го показва) е тези страни да затворят една страница на миналото. Тази страница на миналото по никакъв начин не е свързана с национален суверенитет – точно обратното. Ако вземете пак периода след Втората световна война, във всички наши страни управлява всъщност Сталин. Всичките ръководители на нашите страни са служители на Коминтерна и немалка част от тях са агенти на КГБ или на НКВД тогава. И тази история продължава без никакъв национален суверенитет, за който примерно 68-а, 56-а и разни други такива години много добре ни доказват. Смисълът на избирателите, които подкрепяха тогава партиите, управляващи нашите страни и съответно техните лидери да включат нашите страни в Европа беше такъв – да затворим страницата на миналото и да се върнем там, където принадлежим. Това не е революция в смисъл да направиш нещо велико, да направиш нещо, което е идея, съществуваща някъде в Рая, да възстановиш Рая или да го въведеш в своята юрисдикция.

Онова, което се случва, е точно затварянето на тази страница и възстановяването на суверенитета. Затова и Иван Костов завършва своята книга с 1999 г. Преговорите означават, че страницата е затворена.

Няколко икономически неща по суверенитета. Те са най-видими в енергетиката. През 1998 г. България плаща на Русия 15% от БВП за внос на енергийни суровини. От 35 години няма нито една инвестиция в българската енергетика. Три български парламента от 1998 г. до 2007 г., четири енергийни стратегии и шест правителства променят тази ситуация.

Как се променя тази ситуация? По два начина: първият е с чуждестранни инвестиции. Тези всичките организации гласуват първите инвестиции или първите стратегии, които позволяват възникването на чисти по изискванията на ЕС производства в електроенергетиката и това са т. нар. „американски централи“. Съжалявам, че г-н Рубин си тръгна. Според мен той малко прави за защитата на тези инвестиции. Независимостта, която дават американските централи за българската енергетика е някъде около 10%. Онова обаче, което се случва, е развитието на търговията, обвързването на банковите системи на България с онези на ЕС и глобалния свят и възможността за нови инвестиции.

Онова, което България в момента плаща на Русия – за 2001 г. това са 11% от БВП, през 2018 г. това са 3% от БВП. Имаме четири пъти намаляване на зависимостта – чисто икономическата – на българската енергетика от руски енергийни ресурси, гледайки самите енергийни доставки. В България имаме една странна „еднокрака“ ситуация от икономическа гледна точка или от гледна точка на доставките енергетика.

Другото нещо, което позволява да намалее тази зависимост, е ръстът на икономиката и на доходите. Този ръст не се случва от небето, той се случва поради простата причина, че България успява за периода 1997-2001 г. изцяло да преориентира търговските си потоци. През 1998 г. България изнася за ЕС малко под 3,7 млрд. евро. През 2017 г. България търгува с ЕС 24 млрд. евро. Имаме ръст около 5-6 пъти.

Това означава, че онова, което България харчи за доставки от изток, всъщност се финансира от това, че България печели, продавайки на запад нещо, което западът или ЕС иска да плати. НАТО. Едно е да имаш търговско споразумение и постепенно да хармонизираш законодателството с ЕС. Друго е да имаш сигурност на инвестициите. Това го знам много добре, защото с колеги от ИПИ спечелихме търг на Министерството на отбраната да направим 15-годишните бюджетни проекции за членството на България в НАТО, вкл. разходите за отбрана. Онова, което ние осъзнахме тогава, правейки тези проекции, е, че всъщност когато трябва да консолидирате или да синдикирате един заем за относително голяма инвестиция (пак ще спомена „Марица Изток“ 1 и 3), вие трябва да имате сигурност за поне 15 години. Тази сигурност не съществуваше в България за големи проекти преди 2004 г. Всичките договори за синдикирани големи заеми в България се сключват след 2004 г., т.е. след членството на България в НАТО.

От 2004 до 2008 г. България е на първо място в света след Хонг Конг като икономика, която привлича чуждестранни инвестиции. На първо място в света. Това се измерва изключително точно, няма начин да бъде манипулирана тази статистика, защото това в крайна сметка са международни трансфери, които оставят следи в централните банки. Другото нещо, което е много важно, е, че за този период България не просто е на първо място в света като дестинация, привличаща чуждестранни инвестиции, но тя е и на първо място в света като роля на чуждестранните инвестиции за формирането на доходи в самата страна.

Излишно е да се казва, че 90% от тези инвестиции идват от ЕС, около 10% са от САЩ и други юрисдикции, няма кой знае какви руски инвестиции, ако някой се интересува от това. Ролята на чуждестранните инвестиции във формирането на капитала в България, т.нар. брутно капиталобразуване за този период е 93% от новите инвестиции в страната. Това означава, че 70-80 ст. От всеки нов лев, който възниква в страната, се финансира от чуждестранни инвестиции. Пак казвам, 9/10 от тези нови доходи се формират от инвестиции или чуждестранни спестявания, които идват от ЕС.

Между другото, днес всички се оплакват от отлива на чуждестранни инвестиции от България. Това е така и не е така поради една много проста причина. Вие имате една икономика като българската, която е около три пъти по-малка от „Кока-кола“. Когато влязат 100 млрд. в тази икономика, не може да очаквате, че ще има много нови неща поради простата причина, че онова, което е влязло, носи доход. България не просто е на първо място от новите страни членки по привличане на чуждестранни инвестиции през онзи период, но тя е и на първо място като действие на чуждестранните инвестиции в следващия период, т.е. след кризата 2008-2010 г. В момента ЧИ формират между 35 и 40% от инвестициите в България и това е най-високият дял на ЧИ във всички останали страни нови членки на ЕС.

Няколко думи за доходите. Ако търговията с ЕС формира в момента около 50-60 ст. Доход на всеки лев в България, то друг ефект е ръстът на реалните доходи на домакинствата. От 2004 г. (от тогава „Евростат“ следи България) до ден днешен България на първо място в ЕС по ръст на реалните доходи на домакинствата. От гледна точка на покупателната сила става дума за ръст от някъде около два пъти. Ако вземе само последните 7 години, реалните доходи в България са нараснали с около 1/3. В същото време реалните доходи в ЕС са нараснали някъде с около 15%, т.е. реалните доходи в България растат два пъти по-бързо.

Всичко това е благодарение на факта, че България е интегрирана. Ако вземем новите страни членки, има някои, които приличат на България. Има една такава страна и това е Литва. И там реалните доходи на домакинствата са нараснали с малко по-малко, но все пак с около 30%. След това идва Чехия с около 22-23% нарастване за последните 7 години на реалните доходи на домакинствата. За другите страни нарастването е някъде около 1/3 или малко по-малко, отколкото за България. В другите нови страни членки нарастването на доходите на домакинствата за последните 7 години е от порядъка на 1/5 – около 20%. Ако вземете средните стойности на доход на човек от населението, през 1998 г. България е 22% от средните доходи за ЕС. Тази година ще бъде вероятно 51-52%. Т.е. България все пак по някакъв начин се развива и това развитие помага за онова, с което започнах в самото начало, за т. нар. национална независимост. Тя също може много добре да се измери през търговията.

Ако някой смята, че има големи алтернативи за формирането на доход в България със смяна на търговски потоци, намиране на нови пазари и т.н., то тези нови пазари в никакъв случай не са на изток, това по никакъв начин не е Евразийският съюз. Евразийският икономически съюз първоначално функционира като митническа юрисдикция, като митнически съюз. От неговото формиране страните вътре започват да търгуват по-малко една с друга и да търгуват повече с ЕС.

Другото нещо, което е характерно за този съюз, е че той е „еднокрак“ – онова, от което светът избяга след Втората световна война и нашите страни след 1989 г. Причината за това е, че юрисдикцията на Руската федерация е пет пъти по-голяма от всички останали юрисдикции и не териториално, а просто във вид на хора, на данъкоплатци.

Всичките тези, за да могат по някакъв начин да живеят по-добре, те трябва да търгуват с някои, които са по-богати. Когато търгуваш с някого, който е толкова богат, колкото си ти, или по-беден, ти ще станеш вероятно по-беден. По-рационално е да търгуваш с някой, който е по-богат. В този смисъл може би трябва да се погледне и съотношението между търговските партньори в смисъл на износ на български стоки и услуги. В това отношение Русия е толкова голяма, колкото Македония и малко по-малка, отколкото Чехия. В Македония има 2,5 млн. жители, в Русия има 145 млн., доколкото си спомням. За какво говорим? Онова, което е ясно като икономически избор поне е, че и юридически, и икономически за България страницата е затворена. Независимостта е постигната, страната принадлежи на тази схема на гравитация или този икономически център на гравитация.

Няколко думи за безплатните европейски средства. Според мен един от дефектите на ЕС са тези големи трансфери. Достатъчно е да се видят за последните 17 години отчетите на Европейската сметна палата. От тях се вижда (макар индикаторът да се подобрява), че преди 15 години около 60% от средствата са разпределени с нарушение на счетоводните стандарти. За тези 15 години имаме трикратно подобрене на този индикатор. В момента около 20% от средствата са неправилно отчетени. Това са докладите на Европейската сметна палата. Другото нещо, което не се вижда е, че България получава средно около 1% от БВП трансфери от ЕС. Не се вижда ефектът на изтласкването. Ако вземем да речем статистиката за миналата година за БВП на България, 1% означава 1 млрд. Ако имате 1 млрд. трансфер от ЕС, вие имате някъде около 800 млн. разходи по чакането за тези пари. Т.е. някакви хора не извършват онези инвестиции, които трябва да извършат, защото те се нареждат на опашка да чакат някакви относително свободни средства. Когато с един колега от Америка направихме бизнес план на кмета на Елена как да привлича туристи и му направихме сметката какво трябва да инвестира общината. Ние сметнахме, че те трябва да купят баданарки и латекс, за да боядисат централния площад на Елена в хубави цветове и да направят снимки, за да качат рекламата на града в интернет. Тогава се събраха хотелиерите, отидохме на среща при кмета и първото нещо, което казаха хотелиерите на градоначалника беше: абе кмете, ти защо не кандидатстваш по Европейския съюз? Това е пълна безсмислица, но тя показва по какъв начин се получава този ефект на изтласкване – когато дават някакви свободни пари, веднага има опашка, която се формира за тяхното получаване. Последното нещо, което не се вижда, е основна закономерност за страните на север от Африка – за ЕС, за Северна Америка, за южна Америка. Това е, че за да стигнат парите по предназначение, когато имате дарение – било то за хотели, било то за къщи, било за туристически пътеки и т.н. – в Африка те стигат до хората само когато една съществена част остане за онези, които преразпределят. На юг от Сахара този процент е между 60 и 80. За ЕС процентът е вероятно онзи, който в момента се фиксира от Европейската сметна палата, т.е. 18-20%. Те задължително не се разпределят както трябва, з ада могат да стигнат парите примерно за онези, които наистина ще използват къщите не за тъщи, а за туристи. Тези несъвършенства са поправими.

През 2007 г. (малко след това се запознахме с г-н Ван Ромпой) 18 икономисти, между които доста известни френски и белгийски икономисти и 11 икономисти от новите страни членки се опитахме да променим философията на формиране на бюджета на ЕС. Не успяхме и затова се получава нещо, което е основен проблем на ЕС и това е неговото частично функциониране като „дилема на затворника“. Дилемата на затворника за тези, които не знаят, е хората, които присъстват и работят в едно определено място, в дадена определена юрисдикция – биха били по-добре, когато си сътрудничат. Когато обаче има нещо, което нарушава сътрудничеството, те започват да работят един срещу друг. И това е в момента проблемът на ЕС.

Имаме две визии за ЕС според мен. Едната е първоначалната визия – конкуренция между различни юрисдикции. Без тази конкуренция те не могат да се развиват, не може да има свобода на движение на капитали, стоки, хора и т.н., които допринасят за по-високата добавена стойност, конкурентност и т.н. на нашите икономики. А другата визия е да контролираме и регулираме абсолютно всичко от центъра. То пак не се получава, защото в крайна сметка националният суверенитет е запазен. Но се получава една много интересна схема в ЕС, когато нашите представители отидат в ЕС, разберат се за нещо и след това всеки се връща в собствената си юрисдикция и казва: абе, знаете ли онези в Брюксел какво казаха, какво направиха? Т.е. създава се една система на free-riding, на гратисчийство, когато трябва да направиш нещо непопулярно в своята държава, да има кого да обвиниш. От тук се появяват всички центробежни сили, според мен в ЕС. Колкото и да е очевидно, че по някакви рационални основания Брекзит не е разумно решение, в крайна сметка хората действат така, както чуват. Те чуваха ли, че онези там ни пречат? Очевидно е, че никой не е пречел на Обединеното кралство, точно обратното. Но когато трябва да се оправдаеш за нещо непопулярно, ако аз примерно съм министър-председател и се върна от Брюксел ще каза: направихме там еди какво си, аз го предложих и стана много добре, примерно в регулирането на работното време. Но когато стане нещо друго и аз се върна, какво мога да кажа на парламента? Ще кажа: абе, извинявайте, обаче ЕС, сега какво да направим? Там някакви хора мислят, решават, аз много не разбирам. Имаме само един глас и т.н. Т.е. този механизъм, който пречи на сътрудничеството от най-високото до най-ниското ниво, трябва да бъде реформиран. Иначе ще има още Брекзит, ще има още Каталуния и т.н.

Cross.bg

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Сутрешен блок“

- Турция и посланията - за кметския избор и думите на дипломатите.
- В сезона на матурите. На всички въпроси отговаря зам.-министър Таня Михайлова.
- Сериозни щети след градушките: Идват ли нови и как ще се справят стопаните?
- Проблемите на най-високия връх: Дойчин Василев, с истории от Еверест.

БТВ, „Тази сутрин“

- Поредна престрелка между премиер и президент. Защо Румен Радев поиска властта да се зарови в офшорки и фирми на политици. В студиото вицепремиерът Томислав Дончев.
- На живо: До къде стигна издирването на Стоян Зайков, заподозрян в убийството на жена от Костенец.
- Мъж от сливенско простреля съпругата и съседа си, след което се самоуби. Какво е състоянието на тежко ранените?
- Каква трябва да е реакцията на българското правителство след изказването на турския посланик? Коментар на бившия външен министър Стоян Сталев.
- „Чети етикета“: На живо: След масовото отравяне на пчелни семейства, има ли пестициди в българския мед? Лабораторен тест. Има ли ментета на пазара?
- Как Ива Георгиева от отбора на Иван Лечев оцеля след „нокаутите“ в „Гласът на България“?
- Графа и рапърът Ендо, за новия си видеоклип „Кеш“.

Нова телевизия, „Здравей, България“

- В името на живота. Как две трансплантации свързаха съдбите на семейства от България и Турция?
- Президентски сблъсък. Гостува Росен Плевнелиев - защо влезе в задочен спор за инвестициите с Румен Радев?
- Как скандалът с турския посланик разпали политическите страсти? И още - накъде върви предизборната кампания?
- Бизнесът срещу скъпия ток. Докъде ще стигне недоволството на работодателите? Гост - Красимир Дачев.
- На живо: Как продължава издирването на заподозрения за убийството на жена в Костенец?
- Обществена поръчка за космически кораб. Коя община я пусна?
- Търговци разпространяват фалшива козметика в интернет. Как да различим стоките менте в онлайн магазините - проверка в „На твоя страна“.
- „Пълен абсурд“ с Румен Бахов: Арендатор подари земя, за да се узакони ромско селище
- На живо: Защо продължава спорен строеж скалите в Созопол?

✓ Предстоящи събития в страната на 13 май

София.

- От 14.00 часа държавният глава Румен Радев ще се срещне с главния прокурор Сотир Цацаров на „Дондуков“ 2.
- От 15.00 часа вицепрезидентът Илиана Йотова ще връчи годишното отличие на Държавната агенция за българите в чужбина „Българка на годината - 2018“. Церемонията ще се проведе в „Сити Марк Арт Център“.
- От 10.00 часа в сградата на Института по информационни и комуникационни технологии към БАН (ул. „Акад. Георги Бончев“) ще бъде открита научно-индустриалната лаборатория „Индустрия i2030“ (RILab i2030). На събитието ще присъства кметът на Столична община Йорданка Фандъкова.

- От 10.00 часа в зала „Тържествена“ на Централния военен клуб ще се проведе честването на 94 - години от учредяването с Указ № 19 на Отделение за грижи към военноинвалидите и военнопостадалите. Честването на събитието е под патронажа на министъра на отбраната.
- От 13.00 часа в Софийската градска художествена галерия ще бъде открита кампанията „Национална библиотечна седмица“, която ще се проведе под надслов „Книгите са само началото...“.
- От 13.00 часа в ОББ Милениум център ще отвори врати SurfStudio - място за иновации и експерименти, място за вдъхновение и споделяне на идеи.
- От 14.30 часа кметът на Столична община Йорданка Фандъкова ще присъства на тренировка на полигона на дирекция „Аварийна помощ и превенция“ във вилна зона Градище в Панчарево, организирано от Международния червен кръст за реакция при земетресение.
- От 15.00 часа на Моста на влюбените в присъствието на кмета на София -Йорданка Фандъкова и ръководителите на дипломатическите мисии на участващите във фотоизложбата азиатски държави, ще бъде открита изложбата „Магията на Изтока“.
- От 18.00 часа в Американския център на Столична библиотека ще бъде представена биографичната книга в „Роналд Рейгън. В името на свободата“ от Джейкъб Уайсбърг.
- От 19.00 часа в Народен театър „Иван Вазов“ ще се проведе международна конференция на тема „Образование и бизнес: Истории от бъдещето“.
- От 19.00 часа в галерия „Алма Матер“ в Северното крило на Ректората на СУ „Св. Климент Охридски“ ще бъде открита изложбата на Красимир Терзиев „Дрейф“.
- От 19.00 часа в Руския културно-информационен център ще се състои премиерната прожекция на филма „Три дня до весны“ (2017 г.) с режисьор Александър Касаткин.

Благоевград.

- От 12.30 часа в зала 5 на Община Благоевград ще се проведе съвместна пресконференция с БГ Радио.

Бургас.

- От 18.00 часа в Дома на писателя поетесата Десислава Цветкова ще представи книгата си „Светлина в душата“.
- От 18.30 часа на пл. „Тройката“ ще бъде открит фестивалът „Бургас танцува“.

Варна.

- От 13.00 часа в академична сграда на Икономически университет - Варна ще бъде открита изложба-експозиция „99 от 100 - академични традиции в бъдещето“ - проект с финансова подкрепа от фонд „Култура“.
- От 14.30 часа в сградата на бившето СУПЦ „Анастасия д-р Железкова“ Дирекция „Образование и младежки дейности“ и ПГГСД „Николай Хайтов“ организират семинар на тема: „Аспекти на приобщаващото образование. Добри практики в приобщаването на ученици от ПГГСД Николай Хайтов гр. Варна“.
- От 17.00 часа в зала 128 на Икономически университет - Варна ще бъде открито керамично пано „Стена на символите“ и представяне на дарение - оригинални графични творби, от Стоимен Стоилов и Диана Стоилова.

Горна Оряховица.

- От 17.30 часа в ХГ „Недялко Каранешев“ ще бъде представена стихосбирката „Фламенко танго“ с автор Анастасия Шахънова.

Горна Оряховица./с. Шемшево.

- От 18.30 часа в НЧ „Напредък-1869“ ще бъде представен спектакълът „Бацилус Булгарикус“.

Доспат.

- От 11.00 часа в зала „Туристически информационен център“ на ул. „Кап. Петко Войвода“ №1 ще се състои начална пресконференция по проект „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за нуждите на общините от РСУ О Доспат“. От 13.00 часа в местността Гайтанина край село Барутин ще се проведе церемония по първа копка.

Каварна.

- От 11.00 часа в заседателната зала на Община Каварна ще се проведе публично обсъждане на актуализацията на бюджета на Общината.

Перник.

- От 10.00 часа в двора на XI ОУ „Елин Пелин“ ще бъде отбелязан патронния празник на учебното заведение.

Плевен.

- От 18.00 часа в галерия колекция „Дарение Светлин Русев“ ще бъде открита постоянна експозиция керамика.
- От 18.40 часа Парк хотел „Кайлъка“ ще се проведе „Звезден бал“ за абитуриентите.
- От 20.30 часа на пл. „Възраждане“ ще се състои концерт на инструментален квартет „Дестини“.

Пловдив.

- В 11.00 часа в Регионален археологически музей кметът на Пловдив Иван Тотев ще присъства на откриването на Национална изложба „Преоткритият свят на Стара Европа“ и Изложба с оригинала на Панагюрското златно съкровище.

Смолян.

- От 17.00 часа в 247 зала в Община Смолян, ще се проведе информационен семинар за ранна диагностика на ревматични заболявания на тема „Кажи не на страха, попитай ревматолог“.
- От 17.30 часа в Изложбената зала на Държавния архив ще бъде открита фотоизложбата „Благотворителността през обектива“.

Стара Загора.

- От 19.00 часа в Кукления театър ще се проведе StandUp Comedy с участието на Димитър Иванов - Капитана.
- От 19.00 часа в Оперния театър ще се играе мюзикълът от Филип Павлов „Класният се жени“.

Тополовград.

- От 18.30 часа с Факелно шествие на пл. „Освобождение“ и с Тържествена церемония за издигане знамето ще бъде открито проведе 24-тото издание на Международния фестивал на любителските комедийни театри, пантомима и сатира „Велко Кънев“.

Шумен.

- От 15.00 часа в Регионална библиотека „Стилиан Чилингиров“ композиторът Хайгашод Агасян ще се срещне с едца. От 17.30 часа е срещата му с възрастната аудитория на града.

ЕВРОПЕЙСКИ ИЗБОРИ 2019

Доспат.

- В 11.00 часа кандидатите за членове на Европейския парламент от ГЕРБ и СДС Ивелина Василева и Марин Захариев ще присъстват на представянето на подробностите за проекта за сепарираща и компостираща инсталация в Туристическия информационен център. От 13.00 часа на строителната площадка ще се състои официалната церемония „първа копка“ за двете инсталации.

Тетевен/село Глогово.

- В 10.00 часа в центъра на Глогово кандидатът за евродепутат от листата на ГЕРБ и СДС Асим Адемов ще се срещне с жители на селото.

Тетевен/село Градежница.

- В 11.30 часа в кафе "Милано" кандидатът за евродепутат от листата на ГЕРБ и СДС Асим Адемов ще се срещне с жители на селото.

Тетевен.

- В 14.00 часа кандидатът за евродепутат от листата на ГЕРБ и СДС Асим Адемов ще посети работниците от представителството в Тетевен на фирма „Калинел“. В 16.00 часа той ще има среща с работниците от фирма „Камакс“, а от 18.00 часа ще бъде на предизборна среща с жителите на Тетевен, където ще представи листата на ГЕРБ и СДС в залата на Общината.

Капитал

✓ Върховенството на закона, растежът и климатът са в центъра на бъдещия курс на ЕС

Европейските лидери искат да демонстрират единство, но разделенията остават

Запазването на върховенството на закона, намирането на модерен модел за растеж и борбата с климатичните промени трябва да бъдат във фокуса на ЕС. Това решиха европейските лидери на среща в румънския град Сибиу, която трябваше да демонстрира единство въпреки Brexit. Разговорите обаче не завършиха с категорични решения как да се постигнат тези амбициозни цели, показвайки разделение по много от важните теми, пише Reuters.

Срещата се случва в навечерието на изборите за Европейски парламент на 23 - 26 май и преди разпределянето на най-влиятелните постове в блока. "След 15 дни около 400 млн. европейци ще избират между проект за последващо изграждане на Европа и проект за унищожението на Европа и връщането към национализма", коментира френският президент Еманюел Макрон.

Предложението на Франция

Макрон заяви, че климатът, защитата на границите и социалният модел за растеж са това, от което се нуждае ЕС в идващите години. Относно климатичните промени Франция и осем други европейски страни предложиха "достигане до нула нетни емисии на парникови газове" до 2050 г. Сега ще предстоят трудни дискусии как да се конкретизира и финансира преходът към по-зелени политики.

"Нищо не се е променило, що се отнася до разделенията и различните мнения по въпроса. Това, което е ново, е този енергичен натиск от протестиращите младежи, настояващи за радикални мерки за защита на планетата. Няма бъдеще за политици без тази чувствителност и въображение", посочва председателят на Европейския съвет Доналд Туск.

Германският канцлер Ангела Меркел, защитаваща ключовата автоиндустрия в страната, не подкрепи напълно френското предложение. Но се съгласи да се похарчи една четвърт от следващия бюджет на ЕС за 2021 - 2028 г. за климата и енергийната ефективност.

Редица предизвикателства

Европейските лидери обещаха да защитават върховенството на закона във време, в което някои членки, особено Унгария и Полша, биват обвинявани, че подкопават демокрацията. Но блокът остава разделен по теми, вариращи от демократичните стандарти до имиграцията. А сега е изправен пред предизвикателства като Brexit, вълната от популизъм и външните провокации, идващи от Русия, Китай и САЩ.

ЕС изостава в области като изкуствения интелект и киберсигурността и се бори за поддържането на ядрената сделка с Иран въпреки опитите на администрацията на Тръмп да я убие. Но на срещата в Сибиу европейските лидери подписаха декларация, обещаваща да се защити единната Европа, да се поддържа единството и винаги да се търсят единни решения. Туск обяви специална среща на високо равнище на 28 май – два дни след изборите за Европейски парламент, за да се подготвят номинациите за ключовите постове в ЕС.